

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Фізико-технічний факультет

Кафедра фізики і хімії твердого тіла

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Патентознавство та захист інтелектуальної
власності**

Освітня програма бакалавра

Спеціальність 105 Прикладна фізика та наноматеріали

Галузь знань 10 Природничі науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 2 від “29” вересня 2022 р.

м. Івано-Франківськ - 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Патентознавство та захист інтелектуальної власності
Рівень вищої освіти	бакалавр
Викладач (-і)	Дзумедзей Роман Олексійович
Контактний телефон викладача	+380961342498
E-mail викладача	roman.dzumedzey@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	
2. Анотація до курсу	
Зміст курсу передбачає набуття студентом компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю в рамках діяльності науково-дослідних, проектно-конструкторських, технологічних підприємств та медичних закладів. Оволодіння цим курсом покликане виробити у студентів теоретичні та практичні навички визначення, охорони та захисту прав інтелектуальної власності. За час проходження курсу студенти повинні навчитись самостійно визначати об'єкти права інтелектуальної власності, охороняти результати своєї інтелектуальної та творчої діяльності, а також освоїти алгоритм дій у випадку посягання чи порушення прав на захист інтелектуальної власності. Предметом курсу є комплекс теоретичних і практичних завдань в сфері винахідницького права, охорони винаходів, відкриттів, товарних знаків, промислових зразків, питань економіки винахідництва, прав авторів винаходів, патентної інформації, раціоналізаторських пропозицій і промислових зразків, а також експертизи винаходів.	
3. Мета та цілі курсу	
Мета навчальної дисципліни – формування у майбутніх фахівців навичок роботи із сучасними об'єктами права інтелектуальної власності; ознайомлення з нормативними актами авторського права, права промислової власності і засобів індивідуалізації; вивчення процедури набуття прав, управління, захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності, як особливого виду прав на результати творчої діяльності; забезпечення здобувачів вищої освіти комплексом знань, умінь та навичок, необхідних для застосування у професійній діяльності у сфері проектування, конструювання та вдосконалення приладів та апаратів медичної техніки.	
Завдання курсу: ✓ ознайомлення здобувачів вищої освіти з процедурою проведення патентування, набуття авторського права, загальними положеннями нормативно-правових актів держави з питань охорони інтелектуальної власності; ✓ вивчення науково-теоретичних та практичних положень про право інтелектуальної власності та особливості їх правового регулювання; ✓ ознайомлення із законами та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють правовідносини у сфері інтелектуальної власності, порядок їх застосування, закріплення та правовий захист майнових і немайнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності; ✓ визначення основних понять і категорій у сфері правового регулювання інтелектуальної власності; ✓ встановлення ролі та значення результатів інтелектуальної діяльності і засобів індивідуалізації в сучасному суспільстві, особливостей використання інтелектуальної власності у цивільному обігу і порядок введення об'єктів	

інтелектуальної власності в господарський обіг; ✓ ознайомлення з основними способами використання інтелектуальної діяльності як додаткового джерела фінансових ресурсів господарюючих суб'єктів; ✓ визначення умов настання відповідальності за порушення прав на результати інтелектуальної діяльності та засоби індивідуалізації.						
4. Компетентності						
ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі прикладної фізики і наноматеріалів, що передбачає застосування теорій та методів фізики, математики та інженерії, алгоритмів, інформаційних технологій та спеціалізованого програмного забезпечення і характеризується певною невизначеністю умов, проведення експериментальних і теоретичних досліджень, здійснення інновацій; ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності ЗК05. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій . ЗК07. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ФК01. Здатність брати участь у плануванні та виконанні наукових та науково-технічних проектів. ФК02. Здатність брати участь у плануванні і виконанні експериментів та лабораторних досліджень властивостей фізичних систем, фізичних явищ і процесів, обробленні й презентації їхніх результатів. ФК04. Здатність брати участь у впровадженні результатів досліджень та розробок . ФК06.Здатність використовувати сучасні теоретичні уявлення в галузі фізики для аналізу фізичних систем. ФК08.Здатність працювати в колективах виконавців, у тому числі в міждисциплінарних проектах						
5. Результати навчання						
ПР1. Знати і розуміти сучасну фізику на рівні, достатньому для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем прикладної фізики. ПР3. Знати і розуміти сучасну фізику на рівні, достатньому для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем прикладної фізики. ПР5. Вибирати ефективні методи та інструментальні засоби проведення досліджень у галузі прикладної фізики. ПР6. Відшуковувати необхідну науково-технічну інформацію в науковій літературі, електронних базах, інших джерелах, оцінювати надійність та релевантність інформації. ПР7. Класифікувати, аналізувати та інтерпретувати науково-технічну інформацію в галузі прикладної фізики. ПР9. Презентувати результати досліджень і розробок фахівцям і нефахівцям, аргументувати власну позицію. ПР13. Оцінювати фінансові, матеріальні та інші витрати, пов'язані з реалізацією проектів у сфері прикладної фізики, соціальні, екологічні та інші потенційні наслідки реалізації проектів.						
6. Організація навчання курсу						
Обсяг навчальної дисципліни 90 год.						
Вид заняття				Загальна кількість годин		
лекції				14 год		
семінарські заняття / практичні / лабораторні				16 год		
самостійна робота				60 год		
Ознаки курсу						
Семестр		Спеціальність		Курс (рік навчання)		Нормативний/ вибірковий
1		105 Прикладна фізика та наноматеріали		4		нормативний
Тематика курсу						
Тема, план		Форма заняття	Л-ра	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання

Тема 1. Інтелектуальна власність як право на результати творчої діяльності людини. Сутнісна характеристика поняття «інтелектуальна власність. Майнове і немайнове право. Еволюція інтелектуальної власності. Об'єкти інтелектуальної власності. Поняття права інтелектуальної власності. Законодавство України про інтелектуальну власність. Система органів управління в сфері охорони прав на об'єкти інтелектуальної власності в Україні	Лекція, практичне заняття	[1-3, 9, 10, 11]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	10	До наступного заняття за розкладом
Тема 2. Правова охорона інтелектуальної власності в Україні. Договірні відносини у сфері інтелектуальної власності Об'єкти авторського права і суміжних прав, результати науково-технічної творчості, комерційні позначення: географічне зазначення, торговельну марку. Суб'єкти права інтелектуальної власності. Поняття та види договорів у сфері інтелектуальної власності: ліцензія та ліцензійний договір, договір про створення за замовленням і використанням об'єкта права інтелектуальної власності, договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності	Лекція, практичне заняття	[1-3, 9, 10]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	10	До наступного заняття за розкладом
Тема 3. Авторське і суміжні права Поняття авторського права та суміжних прав. Об'єкти авторського права та суміжних прав. Суб'єкти авторських відносин. Особисті немайнові права авторів. Майнові права автора та іншої особи, що має авторське право. Суміжні права. Твори, які не охороняються авторським правом.	Лекція, практичне заняття	[1-5]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	20	До наступного заняття за розкладом
Тема 4. Інтелектуальна власність на винахід, корисну	Лекція, практичне	[1-3, 6, 9, 10]	Опрацювати лекційний	10	До наступного

модель та промисловий зразок (патентне право) Об'єктивне патентне право: поняття, загальна характеристика, джерела. Об'єкти патентного права: поняття, види, умови правової охорони. Суб'єкти патентного права. Зміст суб'єктивних патентних прав. Патент: поняття, види та порядок отримання. Права та обов'язки що впливають з патенту. Обмеження прав патентовласника. Припинення дії прав патенту та визнання його недійсним	заняття		матеріал, підготуватися до практичного заняття		заняття за розкладом
Тема 5. Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності I: раціоналізаторські пропозиції, комерційна таємниця Поняття та система нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності. Поняття та критерії охороноздатності раціоналізаторської пропозиції. Власники прав на раціоналізаторські пропозиції. Зміст прав на раціоналізаторські пропозиції. Правова охорона раціоналізаторських пропозицій. Охорона комерційної таємниці і ноу-хау у міжнародному законодавстві. Правові засоби захисту комерційної таємниці	Лекція, практичне заняття	[1-3, 9, 10]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	20	До наступного заняття за розкладом
Тема 6. Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності II: наукові відкриття, компонування напівпровідникових виробів Правова охорона наукових відкриттів. Загальні підходи до наукових відкриттів. Поняття «наукове відкриття» та його ознаки. Об'єкти наукових відкриттів. Право на наукове відкриття. Міжнародний досвід щодо правової охорони наукових відкриттів. Поняття та критерії охороноздатності компонування напівпровідникових виробів.	Лекція, практичне заняття	[1-3, 9, 10]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	10	До наступного заняття за розкладом

Власники прав на компонування напівпровідникового виробу та їхні права. Захист прав на компонування напівпровідникового виробу.					
Тема 7. Регулювання нормами права інтелектуальної власності відносин, пов'язаних із використанням комп'ютерної техніки. Комп'ютерна програма як об'єкт права інтелектуальної власності. Визначення об'єктів, що охороняються. Випадки вільного використання комп'ютерних програм. Бази даних та їх правовий режим. Правові засади захисту інформації у автоматизованих системах.	Лекція, практичне заняття	[1-3, 7, 8]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття	10	До наступного заняття за розкладом
Тема 8. Управління правами інтелектуальної власності. Права на об'єкти інтелектуальної власності як товар, інтелектуальний капітал та нематеріальний актив. Поняття та способи комерціалізації прав на об'єкти інтелектуальної власності. Передача прав на об'єкти інтелектуальної власності. Система захисту прав інтелектуальної власності та її призначення. Дії, що визнаються порушенням прав інтелектуальної власності.	Практичне заняття	[1-3, 6, 9, 10]	Підготуватися до практичного заняття	10	

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу у	100 балів 50 протягом семестру 50 на залік: 50 балів підсумовуються за виконанні практичні завдання: - Тема «Авторське право та права на використання творів» - 10 балів. - Тема «Винахідницька діяльність» - 10 балів. - Тема: «Патентне право» - 10 балів. - Тема «Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності» - 20 балів. На 50 балів – оцінюється виконання тестів у системі дистанційного навчання. Зараховано-“відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв'язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв'язки; вільно володіє науковими термінами; Зараховано-“добре” – студент демонструє повні знання навчального
-------------------------------------	---

	матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв'язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв'язках; Зараховано-“задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв'язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв'язки; Незараховано – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами
Вимоги до письмової роботи	Практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни
Умови допуску до підсумкового контролю	

8. Політика курсу

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом відповідно вимог кафедри, що встановлені на засіданні кафедри (співбесіда, реферат тощо).

Пропущені практичні, семінарські та лабораторні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій Поточні „2”, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному, семінарському та лабораторному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.

9. Рекомендована література

Базова

1. Верба І.І. Основи інтелектуальної власності: навчальний посібник/ І.І.Верба, В.О.Коваль; за ред. С.В. Чікін. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: НТУУ «КПІ», 2013. – 262 с.
2. Світличний О.П. Право інтелектуальної власності: Підручник. – Вид. 2, змін. і доп. / О.П. Світличний. – К.: НУБіП України, 2016. – 355 с.
3. Фордзюн Ю.І. Основи інтелектуальної власності: навчальний посібник / Ю.І. Фордзюн, В.М. Кабацій – К.: Кондор-Видавництво, 2015.- 208 с.
4. Кузнецов Ю.М. Патентознавство та авторське право: Підручник / Ю.М. Кузнецов– К.: Кондор, 2005. -498 с.
5. Всесвітня конвенція по авторських правах. Авторське право України. Зб. нормативно-правових актів / Під ред. В.В. Ситцевого. - К., 1996.
6. Хмиров І.М. Управління науковими проектами та інтелектуальна власність : курс лекцій / Уклад. І.М. Хмиров, А.П. Хряпинський . – Х. : НУЦЗУ, 2017 . – 99 с. (Бібліотека НУЦЗ України).
7. Дмитришин В.С. Інтелектуальна власність на програмне забезпечення в Україні /

В.С. Дмитришин, В.І. Бережанська – К.: Вірлен, 2005.-304 с.

8. Антонов В.М. Інтелектуальна власність і комп'ютерне авторське право (2-е вид., стереотип.). - К.: КНТ, 2006. - 520 с.
9. Конвенція, що затверджує Всесвітню Організацію Інтелектуальної Власності. Зб. нормативних актів із питань промислової власності. - К.: Вища шк., 1998.
10. Паризька конвенція по охороні промислової власності. Зб. нормативних актів із питань промислової власності. - К.: Вища шк., 1998.
11. Студентський путівник (pnu.edu.ua)

Допоміжна

1. Закон «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» / ВВРУ. - 1994. - №7.
2. Закон «Про охорону прав на промислові зразки» / ВВРУ. - 1994. - № 7.
3. Закон «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» / ВВРУ. - 1994. - №7.
4. Закон «Про авторське право і суміжні права» / ВВРУ. - 1994. - № 13.
5. Закон «Про захист від недобросовісної конкуренції» / ВВРУ. - 1996. № 36.
6. Цивільний кодекс України.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет:

1. Офіційний сайт Всесвітньої організації інтелектуальної власності - www.wipo.int
2. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України www.me.gov.ua
3. Офіційний сайт ДП «Український інститут інтелектуальної власності» («Укрпатент») – www.uipv.org

Викладач _____ Дзумедзей Р.О.